

THIMÁR ATTILA

Iránytű

Manapság nehéz jó iránytűt találni. Nemcsak azért, mert mint a fizikusok bizonyították, a Föld mágneses pólusai éppen a változás időszakába léptek, és hosszú időn keresztül szép lassan helyet cserél egymással az északi és a déli pólus, megváltoztatva ezzel az Föld elektromágneses terének néhány paraméterét.

Iránytűt nehéz találni átvitt értelemben is, noha a gyors ütemben egymás után ránk törő változáshullámokban igencsak szükség lenne rá. Nemcsak azért, mert bajos megtalálni a jó utat ezen változások között, de komoly erőfeszítést jelent meglátni, hogy merre van az egyik irány, merre a másik, merre az előre, hátra, merre a fent és merre a lent.

Az új helyzetnek egyik fő oka, hogy az online világ mind erősebben benyomul hétköznapi életünkbe, s a virtuális térben az irányok, léptékek, mértékek másképp érvényesülnek, mint a régi jó offline világunkban. Az online környezet folyamatosan új kihívások elé állít minket az élet minden területén, de különösen azokon, amelyek erősen kapcsolódnak a kommunikációhoz, s ilyen például az oktatás egész rendszere is.

Az egyik legújabb kihívás ezen a területen a mesterséges intelligencia alapú programok megjelenése és belépése az oktatás folyamatába. Az új, nagy sebességű, valós időben reagálni tudó programok sok új kérdést tesznek fel a tanulás lehetséges módjaival, valamint a tanár és a diák szerepeinek átalakulásával kapcsolatosan. A mostani összeállításunkkal nem tudunk válaszolni az összes kérdésre, sőt még csak nem is tudjuk felsorolni őket, de megmutatjuk, hogy milyen sokféle nézőpontból lehet közelíteni a témához. Az itt közreadott írások között van, amelyik inkább elméleti oldalról elemzi a témát, van, amelyik nagyon gyakorlati kérdésekre, konkrét feladatokra fókuszál. Van, amelyik a pedagógia oldaláról szemléli a kialakult új helyzetet, van, amelyik az oktatásnak a társadalmi kommunikációban betöltött szerepe felől. Van rövidebb, célirányos gondolat kifejtés, és van hosszabb, több koncentrikus körben épülő gondolatmenet. Közös mindegyikben, hogy a szerzők érzékelik: egy régóta húzóó és megoldandó probléma, az oktatási folyamat megújulása került most nagyon új kihívások elé, s erre szükséges válaszokat találni olyan gyorsan, ahogy csak lehet.

A mostani tematikus blokkal elsődleges szándékunk az, hogy párbeszédre készítsük az oktatáshoz kapcsolódó közösségeket, a diákokat, a tanárokat, a segítő szakembereket, a szülőket, az oktatásfenntartókat, az oktatáskutatókat. Arra biztatjuk őket, hogy kezdjenek beszélni ezekről a kérdésekről, mert erősen valószínű, hogy csak így, közösen tudunk reagálni az oktatási rendszert, ezen belül a tudásátadás folyamatát, illetve az iskolát mint az oktatási rendszer részét és a tanulást mint önálló cselekvésfolyamatot érő kihívásokra.

Nem tudunk mindenre válaszolni, de minden közös válaszkérés és közös gondolkodás előbbre visz bennünket, akik érintettek vagyunk. Sőt, csak ezekkel a lépésekkel tudunk kilábalni a mostani nehéz helyzetből.